

Изготвил: лейтенант Яни Славов – младши пилот в баз на ВАЕ, 24 АВ -
Крумово

„Приоритетите – резултати и посока“

„Гласът“ на България – фактор в глобалната политика?

I. България и НАТО

“Държава с ограничени ресурси за влияние като България въздейства по-слабо върху външните процеси, отколкото самата тя е под активното им въздействие. Системата за национална сигурност на такава държава е система отворен тип, тоест потоците минават отвън навътре и отвътре навън (материални, финансови, човешки, свързани с престъпността), а проблемите и надхвърлят капацитет и да се справя с тях. Тук важната задача на страната е да се интегрира пълноценно и пълноправно в система за колективна сигурност, каквато безспорно е НАТО. В същото време, интеграцията носи не само ползи, но и рискове за суверенитета и идентичността.” [1]

С други думи, предизвикателството твърдо да отстояваш своите виждания и интереси, но не за сметка на друго, не за сметка на компромиси свързани с националната ни идентичност и жизнеспособност.

Наблюдаваме комплексната и постоянно променяща се (гъвкава) международна обстановка. Множеството конфликти по света, повечето от които в урбанизирана среда, не биват разрешени, други дори се задълбочават. От гледна точка на политическата обстановка в страната – тя отново е сложна и постоянно променяща се. За да могат дадени проблеми да бъдат разрешени трябва да се работи от вътре навън. Взимане на адекватни спрямо международната обстановка решения в и от нашата държава и съответно „пласирането“ им навън.

Съществуват хора от висшето държавно ръководство, както и от обществото, които продължават да си задават въпросите „Ние можем ли“, „Как“, „Кога“ и пр. Тук важи максимата – „За да искаш, първо трябва да има какво да дадеш.“ Направените срещи от най-високо равнище на НАТО

ни запознаха с тезата на някои от ключовите страни- членки на съюза, а именно – „България трябва да е генератор , а не консуматор на сигурност.“

„Срещата на НАТО на върха в Уелс (2014) беше от изключителна важност и затова беше и натоварена с много очаквания. Важността се определяше от сериозно променената среда за сигурност. А винаги, когато и в миналото са се дискутирали заплахите, е имало различия в тяхната оценка. Същественото е, че този път се стигна до една обща оценка, предпоставка за взетите решения.“ [2]

Дали беше очаквано или не фокуса върху кризата в Украйна и отношенията и с Русия леко се измести. Въпреки това доста основни въпроси като „засилване на колективната отбранителна готовност, увеличаване на процента от БВП за отбрана, колективните отношения“ и темата за Афганистан. Имаше и съмнения тогава, че НАТО ще подцени заплахата от Ислямски халифат. Срещата на Алианса на върха обаче показва гъвкавост и нова коалиция от 10 държави, всички от които без Австралия са страни - членки Великобритания, САЩ , Франция, Германия, Канада, Австралия, Турция, Италия, Полша и Дания. Очакваше се именно същите да обединят усилия в тази борба. Две години по-късно – обединиха се, но оценката кой колко усилия положи ще дадете вие.

„Предварителните различия в позициите на страните–членки по някои от разглежданите въпроси се отразиха на крайните резултати:

– Т.н. постигането на 2% на военния бюджет от страните–членки остана препоръчително, а не задължително, а срокът за постигането му бе изместен от 5 на 10 години, което отлага променята на баланса на военните разходи САЩ–Европа;

– постоянното дислоциране на военни формирования в източноевропейските страни бе изместено от идеята за формирование на ново острие на Силите за бързо реагиране в състав около 4–5000 души и 5 военновременни бази;

– независимо от пълното прекратяване на сътрудничеството с Русия, не бе ревизиран основополагащия документ НАТО –Русия от 2007 г.“ [2]

На срещата на върха в Уелс очевидно имаше различия в позициите и готовността за решения между лидерите на страните – членки и ръководители на НАТО в лицето на тогавашния Генерален секретар Расмусен. Политически ангажираните участници се опитаха да „охладят страстите“ спрямо военните набези на натовските стратегии, внесоха

спокойствие. Прекалено крайните позиции винаги срещат отпор и контрааргументи от другата страна.

“Срещата на върха в Уелс оставя едно впечатление за преобладаващ фокус върху военните детайли, докато стратегическата обстановка и тенденциите изискваха един по-балансиран подход, отчитащ факта, че военната сила, новото острие на Силите за бързо реагиране, не са единствените и основни инструменти срещу новите предизвикателства-амбициите на Ислямска държава и ислямизирането на Европа, енергийната сигурност и други. “[2]

Необходимо е страните – членки да разработват не отделни визии за развитие на отбранителните си способности, а да се направи общ преглед на целия Сектор за сигурност, да се преработят концепциите за национална сигурност, военни доктрини и т.н.

До тук направения анализ отново ни връща до началото на моето становище. Страните – членки на НАТО трябва да могат първо самостоятелно да гарантират адекватно поддържане и развитие на отбранителните си способности и след това вписвайки се и допринасяйки за сигурността в самата общност. Друга посока, в която трябва да се работи е този препоръчителен вариант за плавно нарастване на процента от БВП за отбрана да се погледне със задължителен характер. Изхождайки от множество събития в близкото и далечно минало всички ние можем да стигнем до извода, че не трябва да се чака в последния момент, когато „врага“ почука на вратата..

Среща на върха на НАТО във Варшава(2016)

„По отношение на стабилността на изток ЕС изтъкна приноса си за възстановяването на сигурността в Източна Европа. Срещата на върха даде възможност за набелязване на дейностите, които могат да бъдат извършени съвместно или в координация с НАТО. По отношение на стабилността на юг ЕС подчерта ролята си в борбата срещу Даеш, усилията си за подпомагане на правителството на националното съгласие в Либия и непрестанната си подкрепа за засилване на партньорството между ЕС и групата на петте държави от Сахел (Г-5 Сахел). Накрая, по отношение на Афганистан ЕС изтъкна постигнатия напредък и отговорността на международната общност да продължи да допринася за стабилността в страната. “[3]

Както наблюдаваме две години по-късно, на срещата на НАТО на върха във Варшава фокуса леко се е изместил. Говори се за възстановяване на

сигурност и овладяване на възникнали критични ситуации в Източна Европа. Напрежението в Украйна определено не е същото както преди две години, но ситуацията в Източна Европа далеч не е спокойна. Българското общество и политическия елит знаят и разбират с какви проблеми днес се сблъскваме всички ние. Дали ще го наречем бежанска или имигрантска криза проблема е реален и съществуващ. Ставаме свидетели на все повече събития случващи се не само в цяла Европа, но и у нас. Създадените ситуации до тук бяха предвидими, видими дори и за хората, нямащи опит в сферата на сигурността.

I. България и ЕС

„Във Варшава ЕС и НАТО подписаха съвместна декларация за засилване на практическото сътрудничество в определени области. Те включват:

- борба с хибридните заплахи, включително чрез разработването на координирани процедури;*
- оперативно сътрудничество в морската област и по въпросите на миграцията;*
- координация в областта на киберсигурността и киберотбраната*
- разработване на съгласувани, допълващи се и оперативно съвместими отбранителни способности;*
- съдействие за засилване на отбранителната промишленост и по-активна научноизследователска дейност в областта на отбраната;*
- подобряване на координацията във връзка с ученията;*
- изграждане на капацитет на партньорите на изток и юг в областта на отбраната и сигурността.“ [3]*

Ролята на Република България може и трябва да бъде такава, че да отговаря на вътрешната и международна обстановка, на настроенятия на хората. Българското ръководство, било то политическо или военно, трябва целенасочено и постоянно да се стреми да измества фокуса и да го насочва само и единствено в актуалните теми, там където има пряка и реална заплаха за живота на хората, тоест там където трябва да се действа мигновено. Да, съществуват проблеми в сферата на киберсигурността и ние всички трябва да се борим с тях, но не там трябва да бъдат насочени нашите основни усилия, не това трябва да е водещата тема и първа точка от дневния ред на една такава среща на върха. **С един ясен, твърд и**

категоричен подход България може да покаже, че е трезвомислеща държава, знаейки и разбирайки проблемите на хората в общността.

Среща на лидерите от ЕС и САЩ

На срещата си във Варшава лидерите подчертаха необходимостта от трансатлантическо обединение и обсъдиха сътрудничеството по редица приоритети. Сред тези приоритети са борбата с тероризма, концентрацията върху засилването на икономическия растеж и справянето с глобалната бежанска криза. Лидерите обсъдиха и евентуалните последици в световен мащаб от резултатите на референдума в Обединеното кралство.

На тази среща между лидерите на ЕС и НАТО усезаемо наблюдаваме присъствие на доста повече актуални теми, касаещи пряко вътрешната сигурност на ЕС. Дали взетите мерки са отново със „закъснелия влак“, изводи де са за вас. **Една сложна съвкупност от различни държави, каквито са членовете на ЕС и НАТО, няма как действайки динамично резултатите да са налице веднага, в тази иначе постоянно променяща се обстановка, имайки в предвид че те са обгърнати от големи административни структури. За това трябва превенция.**

Целите са ясни, критериите също, остава да се създаде една качествена и работеща стратегия за действие – тук, сега и веднага. И възможно най-бързо тя да влезе в сила.

България, в лицето на висшето държавно ръководство трябва да даде ясен знак на европейски сътрудници и лидери, че ние сме стъпили здраво на земята, имаме ясни позиции по належащи въпроси и сме готови да се борим в името българския интерес, както и разбира се в името на общите ни интереси. **На първо място българския интерес трябва да бъде представен като общ, нашите приоритети трябва да се представят като приоритети на част от една общност. Не бива стремежа ни от независимост и диверсификация да се превръща в зависимост, но към други страни.** Историята не веднъж ни е показвала точно такива ситуации.

III. България и света

Българското самосъзнание трябва да се промени. Трябва да спрем да си повтаряме, че сме една малка, слабо развита страна в Източна Европа. През годините, за съжаление в по-далечно минало, България е била огромен фактор на международната сцена. Няма да се учим на история точно сега, но не трябва да забравяме кои сме, кои са нашите деди и от къде идваме.

Българското държавно ръководство, както и всеки български гражданин трябва непрестанно да работи за издигане имиджа на Република България. Целите са ясни – силна икономика, това се постига чрез привличане на инвестиции, не просто усвояване на средства, а солидна държавна политика насочена към изграждане на не един или два български проекта. **Българското общество трябва да проумее, че преди всичко това да се случи, преди ние да изградим стабилна икономика и финансово спокойствие, реформирано здравеопазване, образование, съдебна система, трябва да живеем в една среда с устойчива и стабилна сигурност.**

Обществото трябва да разбере, да поиска и да осъзнае, че все пак за да бъдем фактор и нашата дума да се „чува“ в НАТО, ЕС и на международна сцена като цяло, България трябва да се превърне в една страна – генератор на сигурност, разбирателство и спокойствие.

„Съдбата води желаещия, а нежелаещия го влачи” - Луций Аней Сенека.

Едни държави обичат и се стремят съдбата да ги води, а други просто ги влачи. Ние избираме от кои ще бъдем.

Л и т е р а т у р а:

[1] Проф. д-р Н. Сталински <http://nslatinski.org/?q=bg/node/441>

[2] Симеон Николов http://www.expert-bdd.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1520:2014-09-13-20-26-46&catid=19&Itemid=41

[3] <http://www.consilium.europa.eu/bg/meetings/international-summit/2016/07/08-09/>

Дата: 08.12.2016

Гр.Пловдив